

Nr. 86 din 16.12.2019

În atenția Președintelui Parlamentului Republicii Moldova și deputaților

*Președinților și membrilor Comisiilor Parlamentare:
Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media
Comisia protecție socială, sănătate și familie
Comisia drepturile omului și relații interetnice*

*CC: Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale
Ministerul Justiției
Avocatul Poporului pentru Drepturile Copilului*

AVIZ

**la proiectul de lege Nr. 224 din 04.10.2019 privind modificarea unor acte legislative
(asigurarea protecției cadrelor didactice împotriva amenințărilor și acțiunilor de violență
îndreptate împotriva acestora)**

Alianța ONG-urilor Active în Domeniul Protecției Sociale a Copilului și Familiei (APSCF) își exprimă îngrijorarea în legătură cu inițiativa legislativă a unui grup de deputați din Parlamentul Republicii Moldova de modificare a unor acte legislative care vizează asigurarea protecției cadrelor didactice împotriva amenințărilor și acțiunilor de violență îndreptate împotriva acestora. Conform Notei informative, scopul proiectului constă în contracararea fenomenului violenței în instituțiile de învățământ, în special a violenței îndreptate împotriva cadrelor didactice.

Apreciem preocuparea deputaților față de problema violenței în școală, însă, în opinia noastră, asemenea abordare este defectuoasă. Respectivul fenomen este unul complex, care nu poate fi examinat dintr-o singură perspectivă, cea a cadrelor didactice în cazul de față. Violența în școală necesită o abordare comprehensivă, cu considerarea tuturor formelor sale, în primul rând, dar și a celor mai grave și violente manifestări în contextul școlar precum violența între semeni și bullying-ul.

În legislația Republicii Moldova nu există o claritate în ce privește noțiunea de "violență școlară", iar prevenirea și combaterea acesteia nu face explicit obiectul unor politici și programe naționale, inclusiv prin alocare de buget pentru implementarea acestora.

Introducerea în legislație a modificărilor propuse nu va contribui la reducerea violenței și crearea unui mediu școlar sigur și respectuos pentru fiecare. De asemenea, acestea vin în contradicție cu legislația națională și angajamentele internaționale asumate de Republica Moldova la ratificarea tratatelor cu privire la drepturile omului în general și ale copilului în particular. Mai mult decât atât, această propunere prezintă o serie de riscuri majore, precum:

- Sfidarea și împiedicarea realizării drepturilor fundamentale ale copiilor, în special: dreptul la protecție, dreptul la libera exprimare a opiniei, dreptul la participare etc;
- Compromiterea procedurii de identificare și răspuns a instituțiilor de învățământ la cazurile suspecte de violență față de copii, or comportamentul agresiv/ deviant poate reprezenta unul din semnele specifice copiilor victime ale abuzului, neglijării, exploatării, traficului;
- Etichetarea copiilor ca fiind abuzatori și chiar intimidarea acestora, ceea ce la rândul său poate genera declanșarea fenomenului de bullying;

apscf

- Demotivarea copiilor, sporirea fenomenului abandonului școlar și al absenteismului;
- Creșterea vulnerabilității financiare a familiilor aflate deja în situații de risc, dar și a violenței în familie față de copii prin impunerea amenzilor.

În contextul celor menționate mai sus, considerăm că proiectul propus nu va asigura creșterea autorității profesorului, așa cum este indicat în Nota informativă, deoarece respectul este o noțiune subiectivă și acesta nu poate fi obținut prin introducerea de norme prohibitive, dar prin schimbare de atitudini, de abordări etc.

Suntem conștienți că un mediu sigur și respectuos este crucial pentru procesul de învățare și dezvoltare și suntem de acord că problema violenței în școală trebuie să constituie o prioritate. Cel mai des, totuși, comportamentul violent al copiilor nu este îndreptat împotriva cadrelor didactice, ci a semenilor lor. Pe lângă violența spontană, este alarmant fenomenul violenței intenționate și repetitive, cu scopul de a umili (bullying-ul). Rezultatele preliminare ale studiului "Bullying-ul în rândul adolescenților din Republica Moldova" (UNICEF 2019) indică precum că 70,8% din totalul elevilor chestionați, sunt sau au fost victime ale bullying-ului în ultimele 12 luni, ceea ce denotă existența unei probleme reale, stringente și cuantificabile.

Adresarea sistemică a fenomenului violenței în școală trebuie să constituie subiectul unor schimbări de paradigmă și mentalitate, inclusiv a profesioniștilor, de educație a părinților, cadrelor didactice și elevilor etc.

Recomandările noastre în acest sens sunt:

- dezvoltarea și promovarea, la nivel național, a strategiilor de prevenire și combatere a violenței școlare în general, și a bullying-ului în particular, precum și delimitarea clară a acestor noțiuni în actele normative;
- introducerea de programe educative și formative de prevenire a violenței, dedicate cadrelor didactice, părinților și elevilor;
- asigurarea accesului părinților și îngrijitorilor la programe de educație parentală;
- includerea în programele de pregătire inițială și continuă a cadrelor didactice a modulelor privind abordarea copiilor conform particularităților de vârstă ale acestora, psihologia și soluționarea conflictelor, bullying-ului etc.;
- dezvoltarea de programe de abilitare a cadrelor didactice și prevenire a arderii profesionale, precum și informarea lor continuă despre mijloacele legale de apărare a drepturilor lor;
- adoptarea cadrului de reglementare a profesiei de psiholog, a serviciului psihologic școlar, a standardelor de calitate pentru asistența psihologică, în cadrul instituțiilor de învățământ și asigurarea tuturor instituțiilor educaționale, inclusiv, a celor de educație timpurie, cu psihologi școlari;
- identificarea mecanismelor eficiente și implementarea corectă și uniformă a Politicilor de protecție a copiilor în școli în scopul diminuării gradului de violență în școli și creării unui mediu prietenos.

Toate măsurile de prevenire a violenței trebuie să țină cont de relația între titularii de obligații (cadrele didactice/personalul școlar) și titularii de drepturi (copiii și părinții/îngrijitorii acestora, atunci când acționează întru apărarea intereselor copiilor). Responsabili de protecția copiilor, inclusiv prin dezvoltarea la aceștia a competențelor personale și a celor pentru cultură democratică, sunt cadrele didactice în strânsă colaborare cu părinții și alți membri ai comunității.

În acest sens, Alianța ONG-urilor Active în Domeniul Protecției Sociale a Copilului și Familiei¹ consideră inoportună promovarea modificărilor propuse și solicităm retragerea proiectului respectiv de lege.

Cu respect,

În numele celor 60 ONG-uri membre

Carolina BUZDUGAN, Secretar General APSCF

¹ Alianța ONG-urilor active în domeniul Protecției Sociale a Copilului și Familiei este o rețea de organizații non-guvernamentale care acționează pentru crearea unui cadru coerent și funcțional de dezvoltare a factorilor de decizie, a mecanismelor și practicilor de implementare, asigurând respectarea și protecția reală a copilului și familiei. APSCF numără 60 de membri, reprezentând ONG-uri locale, naționale și internaționale prezente pe întreg teritoriul țării, inclusiv raioanele din stânga r. Nistru și Autonomia Găgăuzia.